

PÆDAGOGISK TILSYNSRAPPORT 2021

Randers kommune

RANDERS

AFDELINGENS NAVN: Børnehuset Overvænget

DAGTILBUDETS NAVN: Dagtilbud Sydvest

DATO FOR AFHOLDT PÆDAGOGISK TILSYN:

DELTAGERE: Michael Ross (dagtilbud), Maria Leicht (pædagogisk leder), Jeanette Aaby (pædagog i vuggestuen), Anne Blegvad (pædagog i børnehaven) og Allan Mikkelsen (forældrerådet/bestyrelsen/dagtilbudsrådet)

KONSULENT: Maja Kellberg

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDHOLD

Indholdsfortegnelse	2
Indhold	2
Indledning	3
Generelt om pædagogisk tilsyn	3
Covid-19	3
PÆDAGOGISK TILSYN I RANDERS KOMMUNES DAGTILBUD 2021	3
Kvalitetsrapport og handleplaner	4
Den styrkede pædagogiske læreplan	5
Generelt om dagtilbuddets arbejde med- og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan	5
Børn i udsatte positioner	6
Sammenhænge	7
Forældresamarbejde	8
Den løbende udvikling af kvalitet	9
Opsummering fra kvalitetsrapporten v. UCN	9
Opsamling + aftaler fremadrettet	11

INDLEDNING

Generelt om pædagogisk tilsyn

Ifølge Dagtilbudsloven har kommunalbestyrelsen pligt til at føre tilsyn med, hvordan dagtilbuddets opgaver bliver løst efter gældende lovgivning samt lokale politiske beslutninger. Det pædagogiske tilsyn har til hensigt at sikre, at der arbejdes med lovgrundlaget, Dagtilbudslovens formål om at understøtte alle børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i et tæt samarbejde med forældrene.

I Randers kommune varetages det lovpligtige tilsyn af Børn og skoleforvaltningen. Udover det formaliserede pædagogiske tilsyn, foregår der løbende i det daglige samarbejde mellem dagtilbuddene og forvaltningen, et uformelt tilsyn.

Tilsynet fokuserer på kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet. Det pædagogiske læringsmiljø er den sammenhæng børnene indgår i, når de befinder sig i dagtilbuddet og omfatter blandt andet: *Samspillet med- og relationer til personalet og til resten af børnegruppen, legens muligheder og den voksnes rolle i legen, planlagte pædagogiske aktiviteter og hverdagsrutiner, den fysiske indretning på stuen og i dagtilbuddet generelt.*

COVID-19

Tilsynet er foretaget i en periode, hvor dagtilbuddet har været underlagt restriktioner grundet Covid-19. Disse restriktioner påvirker hverdagen i dagtilbuddet og det generelle pædagogiske læringsmiljø. Eksempelvis i forhold til tilgængelighed af materialer og rutiner for forældresamarbejde.

PÆDAGOGISK TILSYN I RANDERS KOMMUNES DAGTILBUD 2021

Børn og Skoleforvaltningen i Randers kommune har i perioden marts 2021 til december 2021 gennemført formaliseret pædagogisk tilsyn i alle kommunale, selvejende og private dagtilbud, samt børnebyerne under skoleområdet.

Det pædagogiske tilsyn i 2021 består af flere dele.

1. En observation a 3 timers varighed foretaget af foretaget af eksterne, certificerede observatører fra University College Nord, act2learn. Observation munder ud i en tilbagemelding og kvalitetsrapport til dagtilbuddet.

2. Tilsynsmøde afholdes i dagtilbuddet
3. Tilsynsrapport offentliggøres på dagtilbuddets hjemmeside.

Denne rapport udgør den skriftlige afrapportering af den samlede proces omkring pædagogisk tilsyn i det enkelte dagtilbud.

KVALITETSRAPPORT OG HANDLEPLANER

Vi ved, at børns trivsel og læring i de første leveår er af afgørende betydning – både for det gode børneliv-nu-og her- og for børnenes muligheder på sigt. Vi ved også, at langt de fleste danske børn i 1-6-års alderen bruger de fleste af deres vågne timer i et dagtilbud.

Dagtilbuddene er derfor en vigtig arena i forhold til at sikre, at *alle* børn trives og udvikler sig. Mangeårig forskning inden for kvalitet i dagtilbud giver os vigtig viden om, hvad børn i 0-6-års alderen har behov for, for at udvikles, trives og lære.

Den høje kvalitet viser sig som konkrete, observerbare tegn i barnets hverdag. Det er disse tegn, der er omdrejningspunktet i den pædagogiske forskningsmetode ITERS-3 og ECERS-3, der er anvendt som metode i observationerne og kvalitetsmålingen i det pædagogiske tilsyn i Randers kommune i 2021.

I alle dagtilbud er der foretaget en observation af 3 timers varighed på en udvalgt stue/gruppe. Udvælgelsen af de observerede enheder er randomiseret.

Baseret på observationen, har UCN udarbejdet en rapport med tilbagemeldinger på dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljøer set fra et børneperspektiv. Udover rapporten, har hvert dagtilbud modtaget en mundtlig tilbagemelding fra observatøren.

I afsnittet til sidst i rapporten, Opsummering fra kvalitetsrapporten v. UCN, følger opsummering af anbefalingerne i kvalitetsrapporten¹.

---

¹ Ved enhver nævnelser af ITERS-3 eller Ecers-3 i projektbeskrivelsen, henvises til: Infant/Toddler Environment Rating Scale®, 3. udg. Udviklet af Thelma Harms, Debby Cryer, Richard M. Clifford, Noreen Yazejian. Udgivet på dansk af Forlaget Hogrefe.

DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Af Dagtilbudslovens §8, fremgår det at der i alle dagtilbud skal udarbejdes en skriftlig pædagogisk læreplan. Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med afsæt i et fælles pædagogisk grundlag (jf. stk. 3 og 4) samt i 6 udvalgte læreplanstemaer (jf. stk. 4 og 9). Det fremgår endvidere at lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at arbejdet med den styrkede pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert 2. år, samt at såvel læreplanen samt evalueringen offentliggøres,

Nærværende afsnit omhandler dagtilbuddets arbejde med temaerne i Den styrkede pædagogiske læreplan, samt hvordan dette arbejde er evalueret.

Der tages særligt afsæt i følgende 3 emner: *Børn i udsatte positioner, Sammenhænge og Forældresamarbejde.*

Generelt om dagtilbuddets arbejde med- og evaluering af den styrkede pædagogiske læreplan

Dagtilbud Sydvest har i forbindelse med implementeringen af den styrkede læreplan ændret fokus fra dokumentation til evaluering. Dagtilbuddet har valgt at afprøve Tegn på læring 2 i stedet for SMTTE-modellen. Der er fokus på, at den dokumentation, der indsamles, danner grundlag for justeringer i de pædagogiske læringsmiljøer, med det formål, at der er en bevidsthed om, hvad der møder børnene og at der en sammenhæng til de mål der opstilles for børnegruppens læring. Ifølge dagtilbudslederen har man tidligere været optaget af at nå omkring alle læreplanstemaer i løbet af et år. Det er nu ændret til projektperioder, hvor alle læreplanstemaer bliver berørt i det enkelte projekt. Et projekt om natur eller jul kan laves på mange forskellige måder, hvilket har frigjort den traditionelle måde at arbejde med de seks læreplanstemaer på.

På tilsynsmødet fortæller pædagogerne, at legen har fået en langt større plads og betydning i hverdagen. I juletiden kredser legen sig meget om børnehavens to nisser, der på skift er med børnene hjemme. Da den ene nisse pludselig forsvandt, blev børnene inddraget i snakken om, hvad der dog kunne være sket med den bortkomne nisse. Alle børn var også med til at lede efter nissen og det blev drøftet, hvad de skulle gøre, hvis den aldrig dukkede op igen. Forældrene er også deltagende i nisselegen, og bidrager med alt, hvad de kan finde på, for at det bliver spændende for børnene. I vuggestuen lever Gammelnis, der også finder på spas og løjer i juletiden. Personalet går ofte foran i legen, så børnene inspireres til gode ideer, som de kan bygge videre på i deres egen leg. Pædagogen i vuggestuen udtrykker, at hun elsker at deltage i legen og understreger, at det aldrig bliver kedeligt for børnene, når de voksne laver pruttelyde! Der er enighed om, at personale, der udelukkende sidder og iagttager børnenes leg, ikke er tilfredsstillende, medmindre den voksne er i færd med at observere ud fra konkret opstillede mål.

Der er enighed om, at voksne ikke kommer på arbejde for at være sammen med voksne, men tydeligt skal vise, at de er der for børnene. Generelt har legen fået mere ro under corona, da der har været færre forstyrrelser.

Et andet vigtigt fokus i forbindelse med implementeringen af den styrkede læreplan, har været begrebet "læring", og det faktum, at der sker læring gennem hele dagen. Det er en bevidst prioritering, at der skal være nok tid til at sikre høj kvalitet i de såkaldte "rutinesituationer". Ifølge pædagogen i børnehaven, ligger der rigtig megen læring og almen dannelse i disse rutinesituationer. Det at kunne spise selv, hælde vand op fra kanden, tage fodtøj på, vente på tur, vælge hvilken hue man vil have på eller føre en samtale under måltidet, er eksempler på vigtig læring set i et dannelsesperspektiv. Barnets bevidsthed om, hvad han/hun betyder for fællesskabet, er lige så vigtig for barnets kompetenceudvikling som det er, at kunne klippe med en saks. Ved modtagelsen udviser personalet glæde ved at se børnene og deres forældre. Barnets oplevelse af sig selv skal være, at "jeg er vigtig for dem her i vuggestuen eller i børnehaven, for de bliver så glade, når jeg kommer ind ad døren", hvilket er en rigtig vigtig læring for et lille barn. Børnene krammer hinanden, og der gøres meget ud af at "børnene ser hinanden" ved modtagelse og afsked. Læring gennem hele dagen betyder også, at der meget vel kan være samling eller fælleslege om eftermiddagen, hvor det traditionelt har foregået om formiddagen.

Et andet fokus for læring har været de fysiske læringsmiljøer. Ifølge Overvængets pædagogiske leder har spørgsmålet været, hvor er der plads til at trække sig hen i en stille krog eller omvendt, hvor er der plads til at røre sig? Det er vigtigt, at alle muligheder bliver tilbudt børnene.

Frokostmåltidet er der en fast ramme omkring. Kl.10.30 gøres der klar i vuggestuen. Hvis der er ventetid, bruges tiden til at lave en spontan samling. Under corona har det været begrænset hvor meget børnene har kunnet hjælpe til med forberedelsen, servering og oprydning, men reglen plejer at være, at børn rigtig gerne må hjælpe til. Flere børn, der har behov for ekstra opmærksomhed i en periode, "vokser" ved at få uddelegeret en særlig opgave. Personalet sidder fordelt med 3-4 børn i hver gruppe, og personalet sørger for, at der er en rar stemning under måltidet. Børnene må gerne samtale under måltidet. Børnene inviteres til at smage på maden, men der er ingen tvang. I børnehaven er der enkelte børn, der har behov for ekstra sprogstøtte, og de børn, er der rig mulighed for at støtte ved gode samtaler under måltidet.

Børn i udsatte positioner

Pædagogerne og ledelsen i Børnehuset Overvænget oplever, at de er meget opmærksomme på børn, der i en kortere eller længere periode, kan komme i en udsat position.

Der gøres meget ud af at italesætte barnets ressourcer for de andre børn. Pædagogerne er samtidig meget bevidste om ikke at holde en negativ fortælling i live. Børn er i forvejen hurtige til at

spotte børn, de ikke ønsker at lege med, hvilket betyder, at pædagogerne har en vigtig opgave i at vise, hvor god han/hun f.eks. er til at lege eller mestre en bestemt opgave.

Pædagogerne henter sparring hos deres leder eller hos hinanden, når et barn viser tegn på mistriksel. En løbende evaluering gør, at pædagogerne får øje på, hvor der er behov for en hurtig justering af læringsmiljøet. Måske skal pædagogen gøre noget andet eller får øje på, at barnet er i fare for at komme til at bære pædagogens frustrationer eller magtesløshed. Pædagogerne på tilsynsmødet understreger, at det aldrig er barnets ansvar at ændre på noget, men udelukkende personalets ansvar at justere på læringsmiljøet.

Et konkret eksempel på et barn, der var i en udsat position, handler om et barn, der bed meget. Der var et stort fokus på, hvorfor barnet bed og hvornår barnet bed. Pædagogerne besluttede at fokusere på alt det positive omkring barnet i stedet for, hvilket betød, at barnet over tid fik det bedre og stoppede med at bide. Personalet har lavet en folder til forældrene om børn der bider, hvilket har været en stor hjælp.

Aktuelt arbejder hele personalet med øvelser, der er inspireret af et diplomforløb på VIA. En øvelse, der er fokus på her og nu, kaldes for "vend på hovedet"-øvelsen. Den giver personalet mulighed for at få øje på ressourcer hos børn, der udviser tegn på mistriksel.

Sammenhænge

På tilsynsmødet fremgår det, at Overvænget lægger meget vægt på selvhjulpethed og robusthed. Robusthed betyder, at børnene selv kan deltage i at tage tøj på, øve toiletbesøg, sige fra overfor andre børn eller give udtryk for behov. Forældre, der er bekymrede i forbindelse med en overgang i barnets liv skal mødes i den følelse, samtidig med at personalet gør meget ud af at sige, at det ikke er en straf at blive selvhjulpethed.

Ifølge læreplanen fra Dagtilbud Sydvest, arbejdes der på at skabe sammenhænge fra børnene starter i vuggestue. der er fokus på overgange fra hjem til vuggestue, vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. I de forskellige fællesskaber øver børnene bl.a. at vente på tur, sidde stille, skiftes til at vælge og at samarbejde. Børnene øver sig i at fastholde deres opmærksomhed i et kort tidsrum og have fælles opmærksomhed. Børnene øver sig desuden i selv at kunne være i fokus, stå frem og tale højt, hvilket også er en vigtig del af børns dannelse og viden om, hvordan man begår sig i det store fællesskab. Overgangsarbejdet styrker børnene i, at de bliver mere robuste til overgangen. Personalet arbejder med at styrke børnenes selvstændighed og selvhjulpethed og inddrager her forældrene, så der øves begge steder. Man arbejder med forskellige former for storbørnsgrupper i afdelingerne, hvor krav og forventninger gradvis øges, f.eks. at der er flere "skal- ting", og at man kan være i den samme aktivitet i længere tid. Flere storbørnsgrupper besøger deres kommende skole for derigennem, at få blive tryk i overgangen. Der afholdes forældremøde med lærere og pædagoger fra skolen, så forældrene også har mulighed for, at forberede sig og derved at understøtte deres barns overgang til skole.

Samarbejdet med den lokale skole, Hornbæk, er udbygget gennem årene. Her tænkes der både på opstartsmøder og tiden fra marts frem til sommerferien. Desuden er der lavet en fysisk kasse i samarbejde med Æblehaven, hvori der er sange, lege osv. Denne kasse medbringes til skolen.

Forældresamarbejde

Medarbejderne er fantastiske, man føler sig rigtig tryk ved at aflevere børnene, og personalet kan godt have travlt uden at vise det.

Sådan beskriver forældrerepræsentanten det meget klart ved tilsynsmødet. Forældresamarbejdet i Overvænget er desuden positivt, fordi der gives god information til forældrene, der samtidig bliver inkluderet i mange beslutninger. Forældrerepræsentantens deltagelse i bestyrelsesarbejdet giver mulighed for at diskutere de overordnede linjer, men hverdagen overlades trygt til personalet.

Det har været, og er stadig, svært at være forældre under corona, da der mangler en mulighed for kommunikation 1:1. Aktuelt er en fødselsdag i hjemmet netop blevet aflyst på grund af de nye Corona restriktioner, hvilket også kan være svært for et mindre barn at forstå.

Pædagogerne og ledelsen i Overvænget er enige om, at coronatiden har betydet, at det har været mere roligt og stabilt for børnene. Forældrene kommer ikke ind på stuen og, helt uforskyldt, risikerer at forstyrre en god leg eller aktivitet.

Pædagogen i vuggestuen understreger, at den daglige kontakt til forældrene til de yngste børn vægtes meget højt. I vuggestuen er der et ekstra fokus på mad, søvn og trivsel, hvilket forældrene naturligvis er meget interesserede i.

Overvængets pædagogiske leder fortæller, at hun har haft meget fokus på at støtte op om et velfungerende forældresamarbejde, da hun blev ansat. Det blev meget hurtigt coronatid, hvilket har været nyt for alle. I den forbindelse har den pædagogiske leder meget tydeligt meldt ud, hvad der forventes af forældrene, og hvilke bevæggrunde, der har været for de forskellige nye tiltag. Det er blevet taget godt imod af forældregruppen. Aula har været afgørende for at kommunikationen har fungeret tilfredsstillende.

Ifølge den nye læreplan, der er udarbejdet af Dagtilbud Sydvest, er der 7 fastlagte forældresamtaler fra barnet starter i vuggestuen til barnet går ud af børnehaven. Der arbejdes på at opbygge et godt og tillidsfuldt forældresamarbejde. Dagtilbuddet har udarbejdet div.

forældrebreve, hvor der er råd og vejledning ift. forskellige emner. De voksne er tilgængelige, og tager imod forældre ligesom børnene modtages. Forældrene inddrages meget, fx kan man finde på at bruge en "en ting pose", hvilket betyder, at et barn har en ting med hjemmefra, som der så bliver sunget om. Dette bidrager til at inkludere børnene i fællesskabet på stuen. Det forventes, at forældrene læser opslag/nyhedsbreve m.m. på intranet, og at de interesserer sig for, hvad der sker i vuggestuen/børnehaven. Børnene er forældrenes ansvar, og pædagogen har det faglige

medansvar. Forældrerådet holder sociale arrangementer som fx. forældre Kaffe, sommerfest, julehygge i samarbejde med os.

DEN LØBENDE UDVIKLING AF KVALITET

Trods en fremragende kvalitetsmåling fra UCN i vuggestuen såvel som i børnehaven, har Overvænget udarbejdet fokusområder for den løbende udvikling af kvalitet.

Der er fokus på at sikre kvaliteten i ventetid i forbindelse med overgange. Dette gøres ved at skære ned på ventetid eller tilbyde alternative muligheder til børnene i ventetiden.

Der skal tilbydes interessecentre på hver enkelt stue og generelt være et fokus på, hvordan legetøjet organiseres i børnehøjde.

I vuggestuen er der udarbejdet et legetøjskatalog, som børnene kan bruge, til at pege på de ting, de ønsker at lege med.

Der er ikke mulighed for at modtage nye børn i 2022, da de fysiske rammer ikke tillader det.

OPSUMMERING FRA KVALITETSRAPPORTEN V. UCN

Opsamling, ITERS-3

Rapporten beskriver en stue med fremragende kvalitet i interaktioner og rutiner for personlig pleje, samt god kvalitet i organisationsstruktur, sprog og bøger og plads og indretning.

Generelt peger opmærksomhedspunkterne på et læringsmiljø med få materialer og lav variation i materialerne. I kan overveje at ændre i organiseringen af gruppen, så børnene får mulighed for at lege med materialerne som er indenfor, samt tilbyde yderligere materialer, tilgængeligt for børnene i fri leg. Se fx punkterne om læringsaktiviteter, punkt 15-24, for inspiration til hvilke materialer der kan tilbydes inden for de forskellige kategorier. Materialerne uddybes i de tilhørende noter til punkterne.

Den høje kvalitet i sprog og interaktioner, viser at forudsætningerne er til stede for at opnå høj kvalitet i læringsaktiviteterne, hvis der tilbydes flere og varierede materialer.

Børn skal sidde ved bordet længe. Før frokost kan I overveje at flytte samlingen til pudrummet eller have fri leg indenfor indtil maden er klar. Flere børn bedes desuden blive ved bordet og lege efter frokost. En voksen nævner dette er fordi børnenes frie leg bliver for vild, mens andre børn skal lægges til at sove.

Det kan være uhensigtsmæssigt at holde børnene ved bordet så længe. Både kropsligt, i forhold til at holde sin krop stille på en taburet, men også i forhold til at det begrænser tiden med fri leg og hvem børnene vil lege med. Hvis I tilbyder børnene et mere spændende læringsmiljø, vil børnene sandsynligvis have lettere ved at fordybe sig i leg, frem for at lege løbe/råbeleg. I kan desuden afstemme med børnene efter frokost at I forventer de leger med fx duplo, rolleleg, biler eller andre lege, som I ved er mindre vilde.

I kan altså med fordel give børnene flere spændende muligheder, mens I fortsat sætter klare rammer.

Se opmærksomhedspunkterne for de enkelte subskalaer for en detaljeret beskrivelse af forslag.

Opsamling, ECERS-3

Den samlede score er meget høj, bl.a. drevet af, at der er mange materialer, lege- og aktivitetsmuligheder, og særdeles god organisering og gode interaktioner.

Der er som sagt mange gode områder til leg og børnene leger uden problemer, men hvis der skal tilføjes læring i legen, er I nødt til at være tættere på og i længere tid. Der er rigtig gode læringsaktiviteter i gruppetiden, men pas på de ikke fylder for meget.

Der er fremragende praksis for interaktioner og organisationsstruktur – dvs. at her skal I fortsætte og videreudvikle det gode arbejde, fx med mere fokus på følelser, deres udtryk og hvordan børnenes handlinger har konsekvenser for andre i deres omgivelser – og I skal huske at skifte mellem læringsaktiviteter, så fx alle børnene tilbydes de gode stimuli (fx skiftes til at gå i kælderen).

De gode interaktioner, samtalerne og sprogstimuleringen giver dagens læringsaktiviteter bredde og fylde. For andre områder, fx matematik, tal og skrift, er grundlaget også godt, og det kræver ofte blot en smule ekstra opmærksomhed fra jer, for at udvikle og forbinde elementerne, fx snak om tal forbindes med udstillinger på væggene. Et egentligt interessecenter for natur og science vil yderligere optimere jeres muligheder for at stimulere børnene – både med jeres hjælp og ved at børnene selv kan anvende nogle af materialerne.

Sprogstimulering er fremragende – det er indeholdt i alle aktiviteter – men husk også at være tæt på børnene når de leger, så I kan lege med, når det er passende, og dermed udvide og berige børnenes læring – på et legende grundlag. Vær også opmærksomme på at rose og anerkende børnene, når de selv bruger bøger.

Sundheds og sikkerhedsprocedurer gennemføres godt – næsten umærkbart, dvs. uden at det fylder en masse hen over dagen. Der observeres kun småting, der kan fokuseres på (huskes?), som fx ikke at servere mad med fingrene. Hav dog også ekstra opmærksomhed på klatretårnet.

OPSAMLING + AFTALER FREMADRETTET

Tilsynsmødet i Overvænget viser en institution med meget høj kvalitet i det pædagogiske læringsmiljø. Dette understreges af kvalitetsrapporterne fra UCN, der uddybende beskriver de mange gode faktorer, der tilsammen giver den høje kvalitet.

Tilsynsmødet er tillige præget af mange bud på den høje kvalitet fra forældrerepræsentanten, pædagogerne og ledelsens side af.

Pædagogerne er meget bevidste om deres rolle i at skabe et særdeles trygt læringsmiljø for børnene i aldersgruppen 0-6 år, og de faglige refleksioner præger i høj grad denne rapport.

Der er ikke noget spørgsmål fra konsulentens side af, der kommer bag på pædagogerne eller svar, der ikke har rod i intentionen med den styrkede pædagogiske læreplan. Det kunne være et stort ønske fra konsulentens side af, at pædagogerne og ledelsen får mulighed for at fortælle andre om, hvad de lykkes med. Indtil da er det bare dejligt at vide, at børnene i Børnehuset Overvænget hver dag har en perfekt ramme om det gode børneliv.

Pædagogisk tilsynsrapport 2021

Randers kommune

Børn og Skole

Laksetorvet 1

8900 Randers

www.randers.dk

RANDERS